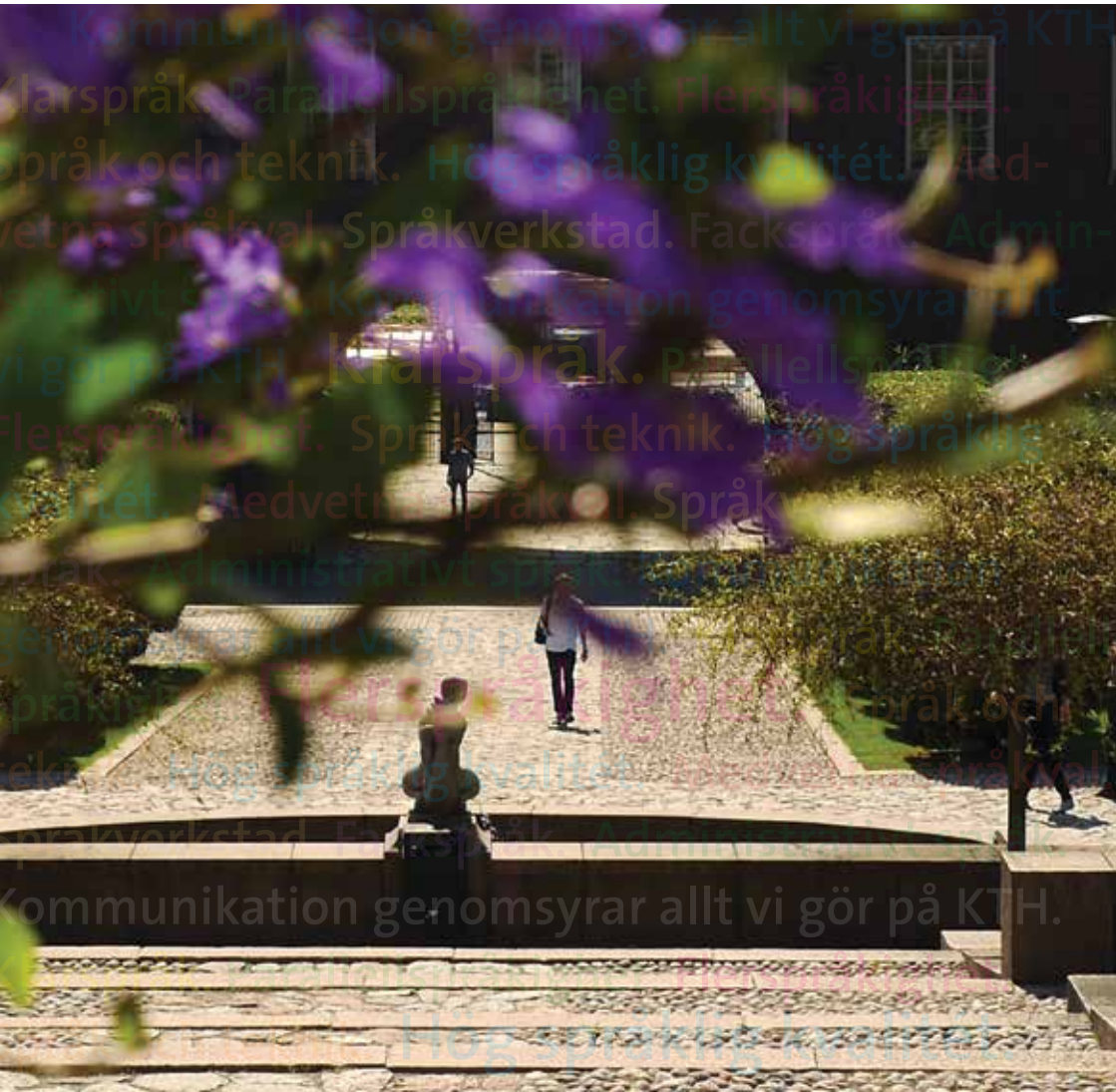

Språkpolicy på KTH

Språk och teknik går hand i hand

Kommunikation genomsyrar allt vi gör på KTH. Vår vision är ett parallellspråkigt KTH där god svenska och god engelska används sida vid sida, där kommunikation sker störningsfritt och där studenter och personal får utveckla sin språkliga kompetens i svenska, engelska och andra språk, såväl fackspråkligt som allmänspråkligt.

Sedan 2010 har KTH en språkpolicy, ett dokument som ska ge ett ökat språkligt medvetande hos studenter och personal och vara ett hjälpmedel i KTH:s strävan att utvecklas till ett flerspråkigt svenskt och internationellt universitet.

KTH:s övergripande mål och starkaste drivkraft är att nå excellens i utbildning och forskning.

Detta mål kräver att KTH agerar klokt och insiktsfullt i allt sitt arbete vare sig det sker på lokal, nationell eller internationell nivå.

Språkpolicyen antogs av rektor och universitetsstyrelsen år 2010. Samma år tillsattes språkkommittén, som ska ansvara för språkpolicyens implementering i KTH:s verksamhet och ge råd i språkliga frågor av generell art.

Vi hoppas att den här foldern med KTH:s språkpolicy ska hjälpa dig i ditt dagliga arbete på KTH!

Språkkommittén

Sammanfattning

KTH:s språkpolicy kan sammanfattas med tre ord: klarspråk, parallellspråkighet och flerspråkighet.

Klarspråk innebär att kommunikation sker med ett vardat, enkelt och begripligt språk. KTH ska ha en god nivå på språkanvändning och all kommunikation som utgår från universitetet ska präglas av klarspråk oavsett vilket språk som används. Klarspråk ska öka både kvaliteten och effektiviteten och bidra till ett gott anseende i omvärlden.

Parallellspråkighet innebär att svenska och engelska används sida vid sida. Parallellspråkighet ska göra det möjligt för studenter och anställda att fungera väl vid universitetet och i samhället oavsett om de behärskar svenska eller inte.

Flerspråkighet innebär att förekomsten av andra språk än svenska och engelska ska vara självklara och välkomna inslag vid KTH. Flerspråkighet hos studerande och anställda är en resurs och en kvalitetsfaktor. Språklig mångfald är viktig för ett framstående internationellt universitet.

”Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.”

Språklagen (2009:600)

Språkpolicyns fem aspekter

1. KTH i världen

KTH har en mycket stark internationalisering av utbildning och forskning. Internationaliseringen av utbildningen är i sig en kvalitetsfaktor och bidrar till studenternas personliga utveckling och anställningsbarhet. KTH tar emot många inresande studenter. Härigenom skapas mångkulturella studentgrupper, vilket bidrar till internationalisering på hemmaplan. KTH strävar efter att vara en attraktiv miljö för framstående forskare och lärare från hela världen.

I arbetet med internationalisering inom utbildningen är det viktigt att göra en korrekt språklig avvägning mellan olika studentgruppers behov. Genom att skapa goda möjligheter för anställda och studenter att kunna uttrycka sig på såväl svenska som engelska inom teknik och naturvetenskap kommer KTH att kunna bidra till internationalisering genom effektivare inläring och kommunikation, större förståelse för teknik och naturvetenskap i samhället, mer positiv bild hos lärare och skolungdom, bättre möjligheter för forskare att delta i samhällsdebatten samt bättre möjligheter att utnyttja forskningsrön i samhället. En förutsättning för att KTH fortsatt ska kunna erbjuda utbildning för internationella studenter är också att dessa erbjuds undervisning på engelska.

2. KTH och utbildningens kvalitet

Genom att utbildningen vid KTH innehåller inslag av såväl svenska som engelska kommer studenter med svenska som modersmål att få vissa passiva språkkunskaper, t.ex. viss fackterminologi i engelska. På motsvarande sätt är förhoppningen att internationella studenter kommer i kontakt med svenska.

KTH utgår emellertid från att kursmålen nås bäst om studenterna antar ett djupriktat förhållningssätt till sitt lärande, vilket bland annat stöds av god språklig kommunikation mellan studenterna samt mellan studenter och lärare. Ett mer medvetet användande av svenska och engelska kan därför effektivisera undervisning, men även annan kommunikation internt inom KTH.

Härvidlag ska man vara medveten om att kommunikation på ett annat språk än modersmålet i vissa undersökningar visat sig vara mindre effektivt och medföra sämre förståelse än kommunikation på modersmålet. Mot bakgrund av en allt mer internationaliserad arbetsmarknad är det dock ett strikt kvalitetskrav att examinerade ingenjörer och arkitekter ska behärska engelska som arbetsspråk.

3. KTH och vetenskapliga språket

Högskolans roll som kunskapsförmedlare kräver god språkbehärskning hos dem som ska presentera och föra samtal om kunskaperna. När tekniska möjligheter för kommunikation ökar ställs högre krav på dem som ska nå ut och representera KTH, som anställda eller som nuvarande eller tidigare studenter. Gott språk ger en fördel i konkurrensen om uppmärksamhet. Om KTH och dess representanter på ett fullvärdigt sätt ska delta i samhällsdebatten är ett enkelt och begripligt språk en förutsättning. Det är därför önskvärt att examinerade från KTH kan kommunicera sitt ämne på svenska och engelska, det vill säga är parallellspråkiga.

Forskningen vid KTH har normalt engelska som publikationsspråk och ofta som arbetsspråk. Detta är den nödvändiga förutsättningen för teknikens och vetenskapens internationalisering, och goda engelskkunskaper hos anställda och studenter är därför väsentligt.

Men goda svenskkunskaper behövs också i det dagliga arbetet, inom utbildningen och i kontakterna med det omgivande samhället. KTH ska inte medverka i en utveckling mot svenskan som lågspråk och engelskan som högspråk. Båda språken behövs.

Såväl studenter som lärare kan ha brister i allmänvetenskapligt ordförråd och konstruktions-, meningsbyggnads- och stilmönster för vetenskaplig svenska. Det kan leda till att inte ens populärvetenskapliga diskussioner kan föras på svenska. Sådana domänförluster för svenskan kan få konsekvenser för universitetets kontakter, för folkbildningen och i förlängningen för demokratin. De kan också påverka utbildningen av lärare inom skolsystemet. För att motverka en sådan utveckling bör KTH uppmärksamma frågan om vetenskaplig svenska inom utbildningen och främja utveckling av svensk terminologi inom sina verksamhetsområden.

4. KTH och mångfalden

Den ökade mångfalden inom KTH är positiv ur social, kulturell och verksamhetsmässig synvinkel. Samtidigt sätter språket upp begränsningar för integrationen mellan svenskspråkiga och icke-svenskspråkiga anställda. Många internationella doktorander, postdoktorer och gästforskare kan uppleva ett utanförskap med få sociala kontakter på arbetsplatsen utöver de närmaste medarbetarna. Lärare som inte kan svenska har svårt att uppfylla befodringskraven och är normalt inte aktuella för ledningsuppdrag. KTH kan motverka detta genom att minska barriärer som sätts upp av språket.

Integration handlar även om integration inom det svenska samhället och på den svenska arbetsmarknaden. För att hantera detta ska KTH underlätta för internationella studenter, doktorander, lärare och forskare att skaffa sig de språkliga förutsättningar som krävs för att kunna etablera sig permanent i Sverige. Ännu viktigare är hög ambitionsnivå hos samtliga anställda när det gäller mottagande och integration i verksamheten.

5. KTH och språklagen

Från 2009-07-01 gäller en ny språklag. Den slår bland annat fast att svenska är huvudspråket i Sverige, att språket i offentlig verksamhet ska vara svenska och att det ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Vidare har myndigheter ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas. KTH ska givetvis följa språklagen. KTH menar att språkpolycyn är ett hjälpmedel både för att uppfylla språklagen och att utvecklas till ett flerspråkigt universitet.

”Utan ett klart och tydligt språkbruk fungerar inte kommunikationen.”

Viggo Kann, ordförande i språkkommittén

Övergripande mål

KTH:s språkpolicy ska ge ett ökat språkligt medvetande hos studenter och personal vid KTH och vara ett hjälpmedel i KTH:s strävan att utvecklas till ett flerspråkigt universitet.

1. Hög språklig kvalitet

KTH:s kontakter med studenter, forskare och samhälle ska hålla hög språklig kvalitet.

2. Studenters språkliga kompetens

Studier på grundnivå

KTH:s strävan är att studenter när de examineras på grundnivå (kandidatexamen eller högskoleingenjörsexamen) har utvecklat en viss grad av fackspråkskompetens i huvudsak på svenska och passiv fackspråkskompetens på engelska. Undantag kan göras för engelskspråkiga program på grundnivå.

Studier på avancerad nivå

Ambitionen är att examinerade civilingenjörer och arkitekter, som antagits med svenska som grundläggande behörighet, har utvecklat fackspråkskompetens på både svenska och engelska, det vill säga är parallellspråkiga. Internationella studenter, som antagits utan detta behörighetskrav, bör ha utvecklat i huvudsak engelsk fackspråkskompetens. Beroende på undervisningsspråk kan de även ha utvecklat viss svensk fackspråkskompetens.

Studier på forskarnivå

Forskarstuderande ska normalt när de examineras kunna kommunicera sitt ämne på både svenska och engelska. Undantag kan göras för icke-svenskspråkiga studenter, som ska kunna kommunicera sitt ämne på engelska.

3. Lärares och forskares språkliga kompetens

I sin undervisning ska KTH:s lärare kunna kommunicera effektivt och på hög nivå muntligt och skriftligt på antingen svenska eller engelska och helst på båda språken. En god förståelse av svenska i tal och skrift underlättar deltagande i universitetets inre arbete och ger en bas för dialog med det omgivande samhället. På samma sätt är god förståelse av engelska en förutsättning för att kunna delta i vetenskapssamhället.

4. Mångspråkig utbildning

KTH ska ha ett balanserat utbud av svenskspråkiga och engelskspråkiga kurser och utbildningar. Dessutom ska studenterna uppmuntras att lära sig andra främmande språk.

5. Svenskt och engelskt fackspråk

Svenskt fackspråk ska skapas och vidmakthållas inom alla KTH:s forsknings och utbildningsområden vid sidan av det engelska fackspråket.

*Ord och språk
är bärande i komplexa
arbetsuppgifter*

Ställningstaganden och handlingsplan

1. Administrativt språk

KTH:s administrativa språk är svenska. Verksamheten på KTH styrs av lagar och förordningar på svenska och alla lokala beslut ska formuleras på svenska. KTH:s strävan är att engelska översättningar ska finnas på alla viktiga strategiska och rättsligt bindande dokument. Dessa dokument ska ses som översättningar utan rättsverkan.

2. Hög språklig kvalitet

KTH:s främsta språkliga mål, hög språklig kvalitet, ska uppnås som en integrerad del i all utbildning och beaktas fortlöpande i allt arbete. Det ska relateras och anpassas till varje utbildning. KTH ska uppmuntra till en fortlöpande diskussion av språkfrågor inom universitetet. KTH:s kontakter med det omgivande samhället (framträdande i massmedia, föredrag, populärvetenskapliga artiklar) ska ske på klart, enkelt och begripligt språk.

3. Medvetna språkval

KTH:s val av språk i sitt arbete ska relateras till den målgrupp som avses. I kommunikation med svensktalande personer och svenska instanser utanför högskolan bör svenska användas. Information som vänder sig till såväl svensktalande som icke svensktalande bör föreligga på svenska och engelska (och gärna på andra språk).

KTH bör etablera metoder för språkgranskning och översättning av svenska och engelska texter och om möjligt avsätta resurser för detta arbete.

Teknisk utrustning och webbaserade plattformar för undervisning bör vara anpassade för både svenska och engelska. KTH:s webbplatser ska tillhandahålla grundläggande information på såväl svenska som engelska och därtill gärna på andra språk, och programmeras så att ett interaktivt val av språk är möjligt på flerspråkiga webbplatser.

4. Studenternas parallellspråkiga kompetens

Studenternas språkliga kompetens är viktig både för förståelse och för tankeutbyte. Genom parallell användning av svenska och engelska i KTH:s ingenjör- och arkitekturutbildningar stärker studenterna sina kunskaper i engelska. Samtidigt tillägnar de sig god svensk terminologi, vilket är en förutsättning för att de ska kunna kommunicera inom ämnet på svenska. KTH bör därför sträva efter att det ska finnas både svenska och engelska inslag i dessa utbildningsprogram och deras kursutbud. I utbildning på forskarnivå ska på samma sätt moment förekomma på båda språken i en utsträckning som gör det möjligt att nå målet parallellspråkighet.

5. Studenternas kommunikativa kompetens

Studenterna på alla nivåer ska ges tillfälle att systematiskt träna skriftlig och muntlig kommunikation, på såväl svenska som engelska, med återkoppling från lärare också med avseende på språk. För att återkopplingen till studenterna ska hålla hög kvalitet ska lärare erbjudas fortbildning i språklig bedömning.

6. Språkverkstad

För att nå språkmålen ovan behövs en systematisk verksamhet som inriktas mot språkstöd. Resuser bör avsättas för en språkverkstad som ger hjälp med till exempel rapportskrivning och muntliga presentationer.

7. Tvåspråkig utbildning

Under utbildning på kandidatnivå bör huvuddelen av undervisningen vara på svenska, med inslag på engelska eller annat språk i form av läroböcker eller föreläsningar för att förbereda studenterna inför större inslag av engelska senare i utbildningen.

Utbildning på avancerad nivå ska normalt ges på engelska. Studenter på avancerad nivå och även på forskarnivå som inte talar svenska bör beredas tillfälle att lära sig svenska parallellt med sina ämnesstudier.

8. Examination

Examination är myndighetsutövning. Studenter ska därför alltid ha rätt att vid examination lämna sina svar på svenska, om inte provet avser kunskaper i språk och språklig terminologi, oberoende av vilket språk som huvudsakligen används i undervisningen.

Inom forskningen är det gängse vetenskapliga språket engelska och avhandlingar vid KTH skrivs i regel på engelska. Disputationer vid KTH genomförs därför normalt på engelska.

9. Anställdas språkliga kompetens

Språklig kompetens är en viktig faktor i kommunikationsförmågan.

Nyanställda som inte behärskar det svenska språket ska erbjudas utbildning i svenska.

Rätt språkbruk ger tyngd

10. Sammanfattningar och avhandlingar

Varje examensarbete på grundnivå och avancerad nivå, licentiatavhandling och doktorsavhandling som skrivs på engelska ska ha en svensk sammanfattning. På samma sätt ska varje avhandling som skrivs på svenska ha en engelsk sammanfattning.

11. Docentföreläsningar på svenska

För att främja utvecklingen och spridningen av svenska facktermer och för att ge svenskspråkiga forskare träning på att presentera sin forskning på svenska rekommenderas de hålla docentföreläsningen på svenska, om det inte finns skäl att använda annat språk.

12. Svenskt fackspråk

KTH:s ansvar för att svenska facktermer skapas och vidmakthålls delas med alla andra lärosäten i Sverige. Genom doktorsavhandlingars svenskspråkiga sammanfattning och svenskspråkiga docentföreläsningar kommer svenska

facktermer att skapas, användas och bli kända. KTH bör stödja det terminologiska arbete som bedrivs på nationell nivå i Sverige. Läromedel på svenska är av betydelse också för att skapa och vidmakthålla facktermer. Lärare bör sträva efter att i sin undervisning på svenska använda och lära ut svenska facktermer och i samarbete med kolleger inom och utanför KTH skapa svenska facktermer för nya företeelser.

*För mer information om språkfrågor, gå in på
språkkommitténs hemsida eller kontakta oss via mejl.*

Hemsida: www.kth.se/social/group/sprakkommitten

E-postadress: sprakkommitten@kth.se

*KTH Språk och kommunikation erbjuder kurser i olika språk,
retorik, skrivande, varumärkesdesign och kommunikation.*

För mer information om kurser gå in på:

www.kth.se/language

KTH Språkpolicy 2017

Produktion: KTH Språk och kommunikation

Idé och copy: Ida Pinho

Layout och grafisk form: Ida Pinho, Jonas Thorén

Foto: Jonas Thorén

Tryck: US-AB, december 2017